

R
Z-30
(2003)

Georg-Eckert-Institut BS78

1 156 631 0

NOTA DE PREZENTARE

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII SÂRBE

Clasele a VI-a – a VII-a

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
- Bibliothek -

2007 | 1593

R
2-30
(2003)

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina *Istoria și tradițiile minorității sârbe* își propune să ofere elevilor oportunități pentru conștientizarea apartenenței lor la spațiul cultural și istoric în care trăiesc, prin cunoașterea etniei proprii și a contextului național și universal mai larg. Cunoașterea trecutului și a specificului relațiilor dintre români, sârbi și celelalte minorități de-a lungul timpului, reprezintă un element cheie al programei. Pentru atingerea acestui scop programa propune conținuturi menite să valorifice sursele documentare și etnografice existente.

Disciplina *Istoria și tradițiile minorității sârbe* își propune:

- să dezvăluie elevilor apartenența la un spațiu istoric și de cultură prin cunoașterea istoriei comunității din care fac parte;
- să realizeze o deschidere mai largă către viața culturală prin reliefarea aportului sârbilor din Banat la cultura națională sârbă;
- abordarea istoriei dintr-o perspectivă interetnică și interculturală;
- să sublinieze elemente comune ale istoriei românilor, sârbilor și altor popoare din bazinul Dunării;
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare Om și societate (prin stabilirea de legături cu programele de Istorie, Geografie și Cultură civică) și între arii curriculare (prin realizarea conexiunilor cu programa de Limbă și literatură maternă);
- proiectarea unui set unitar de obiective cadru și de referință pentru Istoria și tradițiile tuturor minorităților, în corelație cu obiectivele programei generale de istorie.

În acest context, structura programei de față cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul celor doi ani de studiu; obiective de referință, exemple de activități de învățare și conținuturi proiectate pentru fiecare dintre cele două clase.

Programa de *Istoria și tradițiile minorității sârbe* se dorește un instrument util de lucru nu numai pentru profesorii care predau această disciplină, dar și pentru colegii lor din aria curriculară Om și societate care intră astfel în contact cu realitățile mai puțin abordate, dar interesante prin încărcătura lor culturală.

Prin conținutul propus, se urmărește însușirea de către elevi a unor cunoștințe care le va permite înțelegerea sensurilor, proceselor și fenomenelor la care sunt martori, construirea și evoluția ideii moderne de drepturi ale omului, premisele și consecințele noii etape a unității europene, temele conflictului și colaborării în istorie și consecințele lor în viața cotidiană.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termenii specifici istoriei și civilizației sârbe
- 1.2 să facă analogii între termenii sărbi și cei românești

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- identificarea termenilor necesari pentru prezentarea unei teme;
- compararea de termeni folosiți surse diferite de informare.

OBIECTIVE CADRU

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației sârbe
2. Cunoașterea și utilizarea surselor referitoare la trecutul și prezentul comunităților sârbe
3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației sârbe
4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea sârbă și populația majoritară

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- identificarea termenilor necesari pentru prezentarea unei teme;
- compararea de termeni folosiți surse diferite de informare.

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să-și asume responsabilități în protejarea patrimoniului cultural
- 4.3 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte culturale

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- prezentarea unei vizite sau a unei excursii turistice;
- vizitarea unor organizații cetățenești și instituții ale statului în scopul cunoașterii activității acestora;
- asigurarea planului unui proiect pentru protejarea mediului;
- participarea la proiecte de conservare a patrimoniului cultural local.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației sârbe

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termeni specifici istoriei și civilizației sârbe
- 1.2 să facă analogii între termenii sârbi și cei românești

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- identificarea termenilor necesari pentru prezentarea unei teme;
- comparare de termeni folosind surse diferite de informare.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților sârbe

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să comenteze surse diferite despre trecutul și prezentul comunității sârbe
- 2.2 să compare surse istorice diferite care se referă la același subiect

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi;
- prezentarea modului de funcționare a bibliotecii, arhivei, muzeului.
- exerciții de comparare a surselor istorice.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației sârbe

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să identifice elemente comune și deosebiri între comunitățile sârbe din România
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității sârbe
- 3.3 să recunoască personalități reprezentative pentru cultura sârbă

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- descrierea unor sărbători și obiceiuri locale;
- elaborarea unei cronologii a evenimentelor din istoria localității sau a regiunii;
- proiectarea itinerarului unei excursii tematice.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea sârbă și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să-și asume responsabilități în protejarea patrimoniului cultural
- 4.3 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- prezentarea unei vizite sau a unei excursii tematice;
- vizitarea unor organizații cetățenești și instituții ale statului în scopul cunoașterii activității acestora;
- alcătuirea planului unui proiect pentru protejarea mediului;
- participarea la proiecte de conservare a patrimoniului cultural local.

CONȚINUTURI

1. Introducerea în studiul istoriei și tradițiilor minorității sârbe din România

- Minoritatea sârbă: zonele de locuire, vecinii, localitatea natală

2. Slavii și originea lor

- Așezarea slavilor
- Serbia și vecinii
- Cultura: legende și tradiții

3. Statul sârb

- Statul sârb și principalele instituții
- Prăbușirea statului sârb
- Activitatea lui Sf. Sava
- Relațiile româno-sârbe în evul mediu
- Destrămarea statului sârb
- Răspândirea sârbilor în sec. al XIV-lea – al XVII-lea
- Privilegiile sârbești și importanța lor

4. Sârbii din Banat sub dominația habsburgică

- Viața economico-socială și politică
- Revoluția națională și sârbii din Banat
- Revoluția de la 1848-1849; colaborarea româno-sârbă
- Cultura

CONTINUTURI

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației sârbe

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să explice în termeni accesibili vârstei noțiuni specifice civilizației sârbe
- 1.2 să utilizeze termeni specifici civilizației sârbe în diferite contexte de comunicare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unor glosare pe o temă indicată;
- alcătuirea unei lucrări scrise despre vestigii istorice din localitate.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților sârbe

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să relateze oral sau în scris aspecte din tradițiile sârbilor din alte zone ale României sau din afara granițelor
- 2.2 să identifice legături între cauzele și consecințele evenimentelor și/sau proceselor istorice studiate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe baza surselor cadru indicate;
- familiarizare cu metoda interviului;
- comentarea obiectivității/subiectivității surselor istorice.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației sârbe

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să facă legături între diferite aspecte ale istoriei sârbilor și ale istoriei altor popoare
- 3.2 să exprime opinii despre personaje și evenimente istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unui ghid turistic al localității;
- culegerea unor legende, povestiri, anecdote;
- exerciții care solicită exprimarea opiniilor;
- alcătuirea de biografii ale personalităților studiate.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea sârbă și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să observe stereotipurile reciproce manifestate în cadrul relațiilor dintre etnia sârbă și alte etnii
- 4.2 să contribuie efectiv la acțiuni de conservare și valorificare a patrimoniului de identitate etnică din localitate și zonă

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe baza unor cazuri reale sau imaginare de evenimente care implică stereotipii;
- întâlnire cu un veteran de război;
- realizarea de proiecte finalizate cu elaborarea de portofolii;
- întâlnire cu un deportat în Bărăgan.

CONȚINUTURI

1. Sârbii din Banat în perioada 1849-1914

- Viața economică, socială, politică, culturală și religioasă
- Timișoara – capitala Voivodinei și a Banatului Timișan
- Colaborarea româno-sârbă din Ungaria
- Relațiile dintre cnezatele sârbești și principatele românești, dintre Serbia și România

2. Sârbii în primul război mondial (1914-1918)

- Serbia în primul război mondial
- Sârbii din Banat în primul război mondial
- Sârbii pe frontul din Dobrogea
- Atitudinea sârbilor față de Adunarea Națională de la Alba Iulia

3. Sârbii din România în perioada 1919-1989

- Viața economică, socială, politică, culturală și religioasă
- Relațiile dintre România și Iugoslavia
- Sârbii din România în perioada celui de-al doilea război mondial
- Sârbii din România în perioada socialismului
- Golgota Bărăganului – deportarea sârbilor în perioada 1951-1956

4. Sârbii din România după 1989

- Viața economică, socială și politică
- Cultura și tradițiile:
  - sărbători religioase: de familie, ale satului
  - obiceiuri la: naștere, botez, căsătorie, moarte
  - obiceiuri pastorale
- Viața religioasă
- Dezmembrarea Iugoslaviei și soarta poporului său
- Diaspora sârbă

PERSONALITĂȚI

Stevan Nemanija	– marele jupan, a întemeiat statul feudal sârb (1166-1195)
Sf. Sava	– călugăr, arhiepiscop, ctitor de școli și mănăstiri (sec. XIII)
Stevan Dușan	– rege, a proclamat Serbia țarat (1331-1355)
Cneazul Lazar	– conducătorul sârbilor, căzut în lupta de la Kosovopolie (1389)
Marko Kralievici	– erou național al sârbilor, vasal al turcilor, cade în lupta de la Rovine
Arsenie III Ciarnoevici	– Patriarhul sârbilor în timpul căruia a avut loc marea migrație a sârbilor la nord de Dunăre (1690)
Isaiia Giacovici	– episcop de Ienopolie, a condus delegația la Curtea de la Viena în 1690, de unde a obținut privilegiile pentru poporul său
Sava Tekelia	– nobil din Arad, scriitor, mare sprijintor al culturii și învățământului (m. 1842)
Teodor Iancovici Mirievschi	– director al școlii elementare sârbești și românești din Banat, a reformei învățământului (m. 1814)
Stevan Tenetchi	– pictor din Banat (sec. XVIII)
Dositei Obradovici	– mare iluminist sârb, născut la Ciacova (1739-1811)
Karageorghe Petrovici	– conducătorul răscoalei din 1804
Miloș Obrenovici	– conducătorul răscoalei din 1813, cneazul Serbiei (1815-1839)
Vuk Karagici	– reformator al limbii și literaturii sârbe moderne, a trăit și în Banat (1787-1864)
Iosif Raiacici	– patriarh, fruntaș al revoluției 1848-1849
Nikola Alexici	– cel mai reprezentativ pictor din Banat (sec. XIX)
Branko Radicevici	– poet, a trăit și în Timișoara (1824-1851)
Svetozar Miletici	– politician, luptător pentru drepturile sârbilor din Ungaria (1826-1901)
Petar I Karageorgevici	– regele Serbiei (1903-1918) și al Regatului sârbilor, croaților și slovenilor (1918-1921)
Gheorghe Letici	– ultimul episcop de Timișoara (1904-1932)
Milan Nikolici	– protopop, întemeietorul școlii private în localitatea Gelu în anul 1921
Miloș Trnianschi	– scriitor, a studiat și în Timișoara, romanul <i>Migrațiile</i> este tradus în limba română (1893-1974)
Miloș Todorov	– primul reprezentant al sârbilor în Parlamentul României (1946)

TERMENI

- zadruga
- jupan
- harambașa
- uscoți
- privilegie
- granicear
- voina granița
- zadujbina
- nahia
- palanca
- Porta
- despotovina
- vojđ
- Matia Srpsca

